

Az információs technológia és a közösségek, avagy milyen szerepe lehet az IT-nek és az internetnek a közösségek életében

Korom Annamária

1. Bevezetés

Az információs (és kommunikációs) technológia vívmányai, és az általuk létrehozott virtuális terek világa egyre inkább áthatja az életünket és annak minden szegmensét (pár-kapcsolat, társas-kapcsolatok, ügyintézés, vásárlás, stb.). Lassan az a benyomásunk lehet, hogy ezek nélkül nem is lehet élni, hiányukban a világunk, személyes világaink élhetősége, szervezhetősége kérdőjeleződik meg. Szinte állandó kapcsolatba vagyunk a számunkra fontos és fontosnak tűnő emberekkel, mobiltelefonon, vagy msn-en vagy Skype-on, miközben folyamatosan újabb kapcsolattartási lehetőségek és módok bukkannak fel. Bár könnyebbé vált az események, személyes kapcsolataink szervezése, ugyanakkor esetlegesebbé, felszínesebbé is váltak, válhatunk, gondoljunk csak az sms és mns világában elterjedt rövidítésekre, a fiatalok romló helyesírására, vagy arra, hogy nem olvassuk el alaposan az e-mailjeinket, melynek révén kommunikációs redundanciák keletkeznek.

Az IT és az internet, mint a legnagyobb és a leggyorsabban növekvő virtuális tér, letagadhatatlanul hatással van az egyén életére, a társadalom/társadalmak életére és a társadalmak keretei között születő, működő és felbomló közösségekre. A házi dolgozat keretei között csupán a közösségek működésére, a közösségek fejlődésére gyakorolt hatását szeretném vizsgálni, még pedig három szerveződésen keresztül: a teleházak, a Wikipédia és a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szervezet által képviselt „községek” életére gyakorolt hatásán keresztül. Mindhárom szerveződés egy-egy aktív tagja is segítette adatokkal és véleményével a dolgozat megírását: a Beroesz néven wiki-szerkesztő, adminisztrátor barátom (kérte, hogy személyazonosságát ne tárjam fel), Fabulya Edit, aki a Magyar Teleház Szövetség társelnöke és Korom Pál, a VE-GA Szövetség elnöke.

2. Kulcsfogalmak: közösség, IT, kibertér

Nem véletlenül tettem idézőjelbe az előző fejezetben a közösség fogalmát, hisz alapvető kérdés, hogy ugyanazon koordináta rendszerben értelmezhetőek-e közösségként és egyáltalán közösségek-e a fentebb említett szerveződések?

A közösség fogalmát sokan és sokféleképpen értelmezték már, ebből csak néhányat idézek a dolgozat keretein belül:

A Maslow piramis 3. szintje szerint az ember biológiailag társas lény, kapcsolatokra, figyelemre, elismerésre, szeretetre vágyik, és ezeket társas kapcsolataiból tudja beszerezni, adott esetben közösség(ek) kereteiben.

Közös élet vagy munkaviszonyok között élő ill. közös eszmék, célok által egyesített emberek csoportja; ilyen emberek egymáshoz való viszonya, együvé tartozása. (Magyar értelmező kéziszótár, 1972)

Az értékszempontú értelmezés szerint a közösség az emberi együttműködés legmagasabb rendű formája és olyan társulás, melyet autonóm személyiségek szabadon hoznak létre. Az egyén az ilyen társuláshoz nem beleszületés vagy véletlen, hanem önálló döntés útján csatlakozik. (BÁTHORY–FALUS, 1997)

“... a közösség az egyén számára nem csak eszközzé, hanem céllá is válik. Olyan eszközzé és céllá, melyben jelen van a magány leküzdése, a társas szükségletek kielégülése, a másoknak való segítség igénye és ezáltal mások számára hasznossá válás igényének kielégülése, a

másokkal való törődés alapján kialakuló öröm és bánat, a tennivágyás stb., általában az érzelmi gazdagodás szükséglete is.” (KALOCSAI, 1981)

„... e szónak nem csak ma, hanem mindig is erős értéktartalma volt – méghozzá a leggyakrabban pozitív –, olyannyira, hogy más fogalom aláminősítésére is alkalmazták („nem pusztán csoport, de közösség”). Széleskörűen használt fogalomról van szó, amely kifejezhet embercsoportot (ifjúsági, amatőr közösség); minőséget (közösségi-, közösséghiányos, vagy éppen atomizált társadalom); nem individuális (értsd: önző), hanem közösségi; közösségi érdek-egyéni érdek, sőt egyenesen közösségi (értsd: szocialista-kommunista) társadalom, stb.; lokalitást (helyi- vagy faluközösség); közös alkotást (közösségi színház, közösségi létesítmény, kommunális beruházás); érzést, szándékot, a valahova tartozását (közösséget érzek veled) vagy éppen az elszakadás szándékát (nem közösködöm veled); képességet, az együttműködésre (közösségi ember); gazdálkodási formát (a „közös”-ben, vagyis termelőszövetkezetben gazdálkodik); azonos eszmék, célok, azonos értékrend vállalását; egy, az elbürokratizálódott tömegtársadalommal szembeni életmódot (kommuna); etnikai és kulturális értékekhez tartozást (x.y. vallási, emigráns, stb. közösség tagja); nemzeti – állami – politikai együvé tartozást (Európai Közösség, Brit Nemzetközösség); stb.” (VARGA-VERCSEG, 1998)

„Közösségről több értelemben beszélhetünk, így biológiai értelemben az élőlények közösségéről, társadalmi értelemben emberi közösségről, politikai értelemben pedig államközösségről.

Az emberi közösség az embereknek a családnál nagyobb, együtt élő, illetve szoros társas kapcsolatokat fenntartó csoportja. A közösségre jellemző, hogy tagjai a magánéletüket önként megosztják egymással, segítik egymást, pénzüket és szabadidejüket a közösség javára fordítják. Általában nem nevezzük közösségnek az egyesületeket, társadalmi szervezeteket és politikai vagy társadalmi mozgalmakat, amelyek ugyan szintén sok önkéntes munkát igényelnek, de tagjaik elsősorban csak egy-egy konkrét tevékenységre, feladatra szövetkeznek. Ugyancsak nem hívjuk közösségnek azokat az egyházakat és politikai pártokat sem, amelyek a hivatásszerű, fizetett munkára épülnek.

A közösség kifejezést sokszor egyszerűen a szoros egység értelmében használjuk, például vagyonközösség, életközösség, nemzeti közösség.” (Wikipédia)

A VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség, mint ifjúsági közélet- és közösségfejlesztő szervezet saját pedagógia rendszerrel és világlátással rendelkezik, ami 30 év tapasztalatán nyugszik. Korom Pál a szervezet elnökének szavaival élve, a megközelítés itt is a fogalom értelmezésével kezdődik, de egy kicsit messzebbről:

A "köz" szógyök valami köztest jelent valamilyen entitások között, amelyek közt található ez a valami, mindegyiküket érintően - bizonyos fokig, tehát mindegyiküknek része.

A "közös" szó több entitás által egyidejűleg birtokolt, használt, vallott, tudott, stb. valami. Társadalmi értelemben ez a több entitás, több személy vagy személyek csoportjai.

A "közösség" a "közös" szónak olyan képzős változata, amely a "közös" melléknév alapján egy tulajdonság (állapot) elvont megnevezését jelenti.

A "közösség" általunk vizsgált tartalma társadalmi tartalom, amelynek a szubjektuma lehet egyén, egyének kisebb csoportja (pl. a kisközösség) illetve nagyobb társadalmi csoport is (mint pl. a "nemzet-közösség"). (KOROM P.)

A család és az 5-6 főből álló baráti körök kis csoport méretűek, a kapcsolatok átláthatóak és személyenként rendezhetőek, így valójában nem közösségek. A közösség létszáma 7-25 fő között van, amikor még átlátható az emberi kör, de nem rendezhetőek a dolgok mindenkiel személyesen, hisz az egyén nincs mindenkiel mély, személyes kapcsolatban, és hangsúlyosabbá válik az adott emberi körhöz, mint közösséghez való viszony. 25 fő fölött

pedig már megjelennek bizonyos törésvonalak, elkülönülnek bizonyos emberi kapcsolatok, folyamatos a visszabomlás, amelyet az adott emberi kör meghatározó személyisége(i) tudnak újra meg újra összefűzni adott ügyek (amelyek a közösség tagjainak igényei mentén fogalmazódnak meg) mentén, újra és újra összeszövetkezve. A közösség meghatározó jellemzője a „mi”-tudat, ami olyan tartalom, amiben a közösség tagjai egyek. Fontos jellemző, hogy az egyén bár felad valamennyit az autonómiájából a közösség javára, de ez megéri neki, hisz cserébe számára értékes dolgokat kap a közösségtől, tehát egyensúlyi állapot jön létre. A VE-GA ráadásul a közösség jellemzői és a benne lévők állapota szerint különböző fejlettségi szintjét határozta meg a közösségfejlődésnek/fejlesztésnek, de ennek tárgyalása már nem e dolgozat feladata.

A közösség fogalma, mint az előbbi definíciókból is láthattuk kontextustól függően elég tág értelmezéseket tud nyerni (pl.: Nemzet Közösség, vagyonszövetség), sőt gyakran keveredik a csoport és a társadalom fogalmával is. A dolgozat keretein belül egyértelműen azt a megközelítést veszem alapul, hogy az ember alapvetően társas lény, ezért természetes igénye a közösségi lét, a közösségben való létezés. A közösség, mint társas közeg éppen ezért létfontosságú szerepet játszik az ember egész életében, szocializációjában. Abban a társadalom kutatók és közösségfejlesztők véleménye eltérő, hogy a közösség jellegét tekintve az egyének igényei/szükségletei vagy a közös értékek és/vagy érdekek a meghatározóbbak. Szerintem egyértelmű, hogy az egyének csak olyan közösségekhez tudnak csatlakozni és benne huzamosabb ideig tartózkodni, ha az válaszokat tud adni az egyén igényeire és problémáira, és olyan értékeket képvisel, amelyet az egyén is magáénak vall, vagy magáénak tud vallani. Az, hogy a társadalom számára fontos feladatot teljesít-e az már a közösség mértékadó személyiségeinek döntésein múlik.

Az információs (és kommunikációs) technológia fejlődése és az általa létrehozott virtuális tér, kibertér, mint már utaltam rá, szervezhetőbbé és bizonyos értelemben közvetlenebbé tesz az emberi kapcsolatokat. Az IT magában foglalja a mindazokat a módszereket és technikákat, amelyek az információ nyerésében, kezelésében, visszakeresésében, feldolgozásában, megjelenítésében és szolgáltatásában használatosak. (Forrás: Márkus Béla: Menedzsment és adatpolitika)

A kibertér az IKT kereteiben létre jövő sajátos virtuális közeg, ahol az információk áramlásán túl, az egyének is találkozhatnak idő és földrajzi korlátok nélkül. Így a kibertér egyben sajátos társadalmi tér is, ahol maguk a közösségek is megjelenhetnek.

3. A három vizsgált szerveződés, mint közösség

A közösség fogalmának meghatározására a VE-GA-ét érzem legközelebb magamhoz: olyan az egyén igényeire választ adó, közös értékek és érdekek mentén szerveződő emberi közeg, ahol az egyének nem csak egyénekhez kapcsolódnak, hanem a közösséghez is, melynek legtisztább megjelenítője a „mi”-tudat. A többi definíciót is alapul véve meghatározható néhány általános jellemzője a közösségeknek:

- közös érdekek,
- közös értékek,
- közös célok vagy feladatok, melyek eléréséért a közösség tagjai közös döntéseket hoznak, közös lépéseket tesznek;
- közös szabályok, szokások/hagyományok,
- konfliktuskezelés,
- a közösség tagjainak kooperációs (együtt-működési) készsége,
- közösségi (érzés) tudat(a), a mi-tudat. A közösségi tudat jelzi, hogy a közösség fontos az egyén számára, illetve az egyén a közösség számára.

A közösségek minőségét egyértelműen a benne lévők autonómiája, felnőtt rangúsága határozza meg, az egyének közötti kapcsolatok minősége (a közösségben az egyének egy bizonyos szinten túllépve – szerepjátszás – egész személyiségükkel vesznek részt), valamint a közösséghez mint minőséghez, értékhez való viszony (mi-tudat). Szerintem egyértelmű, hogy a közösség minőségéhez, hatékony működéséhez szükség van a tagok, résztvevők személyes találkozására, ill. egy meghatározó kör vezetői szerepvállalására, ahol a tagok felnőtt rangúak és személyiségük egész felületével találkoznak. Ennek hiányában a közösség nem tud fejlődni és felbomlásra van ítélve. Ezen jellemzőkkel rendelkező emberi közeget nevezem „klasszikus”, valódi közösségnek.

Ha ezt vesszük alapul nem kétséges, hogy a VE-GA Szövetség ebben az értelemben „klasszikus” közösségnek tekinthető. A másik két szerveződéssel már csak bizonyos fenntartásokkal és nem feltétlenül a „klasszikus” értelemben beszélhetünk közösségről, hanem abban a tágabban vett jelentés körben, amit már a fentebbiekben is jeleztünk.

3.1. A Wikipédia

A magyar nyelvű Wikipédiát 2003-ban alapította egy Grin néven szerkesztő debreceni informatikus. A regisztrált felhasználói fiókok száma 2009 nyarán megközelíti a 100000-et (névcserék és ún. zoknibábok miatt), de természetesen ettől a valódi szerkesztők száma jelentősen elmarad. A felhasználói szokásokra és a fiókok számára alapozott becslések szerint a magyar nyelvi közösség (14 millió fő) körülbelül 1%-a került már szerkesztői kapcsolatba a Wikipédiával. (Tehát aki egyetlen elütést is javított). Az új wikipédisták legnagyobb számban 2008 első félévében jelentek meg, napjainkra az új szerkesztők száma az akkorinak a felére esett vissza. (FORRÁS: <http://stats.wikimedia.org/HU/Tables/WikipediaHU.htm>) Valószínűbb képet mutat a szerkesztői közösség méretéről, ha a szerkesztői közösség tagjai közé csak az ún. *aktív wikipédistákat* számítjuk. Az aktív wikipédistáknak egy hónapban legalább 5, a nagyon aktív szerkesztőknek legalább 100 szerkesztésük van. Az aktív réteg jelenleg 700 fő körüli, a nagyon aktív réteg 160 és 170 körüli létszámon ingadozik, vagyis a világ magyar nyelvű népességéből 160 ember érez folyamatos készletét arra, hogy ismereteit ezen a módon publikálja, a szerkesztésbe komolyan mondható energiát fektessen.

3.1.1. Szerkesztői csoportok

A Wikipédia egyik sajátos jelensége a szerkesztők csoportokba tömörülése. A szerkesztői csoportok a tartalmi és formai viták során hatalmas előnyt élveznek a magányos szerkesztőkkel szemben, érdekérvényesítő képességük, vitapotenciáljuk és sokszor infrastruktúrájuk messze fölülmúlja nem csak a magányos, de az egy-két személlyel működő csoportokét is. A csoportokat céljaikat tekintve öt típusba sorolhatjuk:

1. A csoportképződés első szintje az érdeklődési kör. A különböző érdeklődési körbe tartozó szerkesztők jól látható, jelenlétüket igen látványosan demonstráló csoportokba tömörülnek. Ezen csoportok első számú megnyilvánulása a "Műhely"-nek nevezett alkotói közösség. A műhelyek alkotói közösen dolgoznak egy-egy cikken, javítják egymás tévedéseit. Az egy műhelyhez tartozókról elmondható, hogy egymás irányában szolidárisak, megértők és nyitottabbak a csoporton belülről jövő kritikákra. A csoportok távlati célja, hogy különböző "kitüntetett termékeket" gyártsanak le. A kitüntetett szócikkek és jó minőségű fényképek elkészítése után a csoport céljává egy összefoglaló Portálnak nevezett tematikus lap létrehozása lesz a célja.

2. A csoportszerveződés végbemehet a Wikipédia működésével kapcsolatos látásmód szerint is. Léteznek olyan szerkesztői közösségek, amelyeknek a célja a helyesírási hibák, a wikikódok-rendszerében előforduló hibák javítása, arculati műhely, más wikipédiák működését monitorozó és a "jó gyakorlatokat" összegyűjtő közösség. Az ilyen közösségek az elsődleges külső szemlélő számára már nem igazán láthatóak, hiszen az enciklopédikus

tartalmat munkájuk nem befolyásolja. Műhelylapjaik (ha léteznek) akkor érhetetlen szakszavakat, csak gyakorlott wikipédisták számára jelentéssel bíró kifejezéseket, rosszabb esetben mindenféle kódsorokat tartalmaznak.

3. A Wikipédia láthatatlan, szinte összeesküvés elmélet-szerű érdekközösségei a rejtett csoportok. Jelenlétük nem dokumentált, tagságuk nem nyilvános, működésük a kívülálló számára teljesen érthetetlen wikifilozófiai kérdésekben jelentkeznek. Annyi megfigyelhető, hogy bizonyos szerkesztők bizonyos kérdésekben következetesen együtt szavaznak. Ezek közé számít az "Adminsorfal", amelynek állítólag nem csak adminisztrátorok a tagjai, az IRC-klub, vagy az önmagát egyszerűen csak *a klikk*-nek nevező csoport. Ha valakit ezen csoportok közé sorolnak egy vitában, akkor az rendszerint letagadja, hogy ilyesmiben részt venne. Hogy a klikk-jelenség mennyire a valós életből származik bizonyítja, hogy egyes szerkesztőket rendszeresen vádolnak a szabadkőműves, a zsidó, vagy éppen az antiszemitizmust pártoló titkos klikkek támogatásával. Természetesen vannak felszínes szerkesztői csoportok, pl. katolikus wikipédisták, meleg wikipédisták, nyilas csillagjegyű wikipédisták.

4. Jelentős csoportképző erőként jelentkezik a földrajzi lakóhely. Törvényszerű, hogy ki előbb, ki utóbb, de egyszer minden szerkesztő elkezd a saját városáról, a környező településekről írni. Ha több ilyen szerkesztő találkozik, akkor azok rendszerint műhelybe tömörülnek és komoly, részletekbe menő alkotómunka kezdődik. A magyar nyelvi közösségen belül Szeged, Miskolc, Pécs és Kolozsvár, (egyetemi városok) felülreprezentált szócikkek számát tekintve. Az egymáshoz közel élők néha saját levelezőlistát üzemeltetnek, néha informális találkozókat szerveznek.

5. A Wikipédián nem csupán endogén kialakult „közösségek”, csoportok vannak, hanem vándorközösségek is, amelyek már azelőtt léteztek, hogy elkezdtek volna a Wikipédiára írogatni.

- A tipikus forma az, amikor megjelenik három-öt vasútbarát, rajzfilmrajongó, stb, és elkezdnek olyan szócikkeket írni, amelyek sem formailag, sem tartalmilag nem igazodnak a Wikipédiához. Rendszeresen a konfliktusok az ilyen csoportok és a régebbi szerkesztőgárda között. A végkifejlet általában az, hogy hatalmas veszekedés után a kívülről jövők vagy átveszik a wikistílust, vagy pedig elkergetik őket.
- Sokkal rosszabb a helyzet, ha egy cikkben két egymással ellentétes álláspontot képviselő csoport jelenik meg. Ők sokszor a viselkedés és a szerkesztés minden szabályát felrúgva törlik egymás szerkesztéseit stb. Ez az "anonháború" (angol anonwar-ból). Az anonok harcának általában az adminisztrátorok beavatkozása vet véget, amikor megszüntetik a harcot kiváltó cikk szerkeszthetőségét. Az anonháborúk résztvevői soha nem maradnak meg a Wikipédián szerkesztőként.
- Van olyanra is példa, hogy egy másik webfelületen létrejött szerkesztőcsoport teljesen átteszi működését a Wikipédiára, a korábbi helyen (általában saját weboldal) pedig felszámolják tevékenységüket. Ezen közösségek közös tulajdonsága, hogy a Wikipédiára érkezésük előtt a wikipédiához hasonló missziót (tudásterjesztés) próbáltak meg végezni, de az általuk kezelt szellemi vagyont végül hatékonyabbnak látták a nagy közösen elhelyezni. Velük általában szerzői jogi problémák vannak, mert sokszor a régi oldal tartalmát másolgták fel a Wikipédiára, miközben az jogvédett.

Előfordult már, hogy egy-egy munkaközösség kinőtte a Wikipédiát. A leváló közösségek békével lépnek ki és Wikipédia-tagságukat megőrzik. A "kivándorlók" lettek a Wikipédia testvérprojektjeinek alapítói: az idézeteket gyűjtögető szerkesztők létrehozták a Wikiidézetet, a régi költők munkáit gyűjtők a Wikiforrást, az nyelvtanosok a Wikiszótárt. Ezek a csoportok megmaradtak a Wikimédia Alapítvány kebelén belül. A Wikipédia trépaít és rossz cikkeit

gyűjtő gyűjtő WP:RV blog pedig önálló antienciklopédiává nőtte ki magát, amelyet saját közössége szerkeszt.

Viszont több olyan esemény is tarkítja a wikipédia történetét, amikor szerkesztők egy csoportja úgy döntött, hogy másutt folytatja munkáját. Az első nagy szakító Godson volt, aki saját Nullextra nevű lexikont hozott létre, mivel elégedetlen volt a wikipédia szócikkjeinek minőségével. Eleinte úgy tűnt, hogy többeket magával ránt, végül azonban csak egyedül távozott. Godson azonban nem szűnt meg Wikipédista lenni. Időről időre visszatér, hogy bírálja a Wikipédia legapróbb hibáit is, egyes cikkeket fenntartás nélkül eltulajdonít a Wikipédiából, hogy azokat sajátjaként használja fel.

Az őszi beszéd elhangzását követő időben vált érezhetővé a szélsőjobboldal jelenléte a wikipédián. A radikális újságírás több, részben azonosított képviselője indított támadást troll eszközökkel a Wikipédia és főként annak szerkesztői közössége ellen. A támadás legintenzívebb időszaka 2008 novemberét követő időszak volt. A javarészt a Bombagyár nevű blogoldal köré csoportosuló radikálisok előbb megkísérelték a Wikipédia cikkeinek szélsőjobboldali stílusban történő átírását, majd a szerkesztői közösséggel való szemberkerülésük és többük kitiltása után kiváltak a Wikipédiából, létrehozván a Metapédia nevű náci szemléletű lexikont. Fura módon a Metapédia és a Wikipédia között együttműködés bontakozott ki: a Metapédián publikáló szélsőjobboldaliak több esetben is hozzájárultak képeik Wikipédiára történő feltöltéséhez, a saját lexikon gyarapításához pedig cikkeket vettek át a Wikipédiáról.

3.1.2. A szerkesztői habitusok és a szabályalkotás rövid története

A Wikipédia nagyszámú szerkesztője működése során rendre azonos viselkedésmintákat követ. Az enciklopédia alakításában közreműködő közösséget két alapvető részre osztjuk: 1. Szerkesztők. 2. Nem-szerkesztők. A két csoport működése közötti különbség az, hogy míg a szerkesztők munkáját a mit-hogyan szabálykörrel próbálják szabályozni, addig a nem-szerkesztőket a mi tilos, mit hogyan ne szabályokkal. A szerkesztők önmaguk is szabályalkotók és átírók, addig a nem-szerkesztők tevékenységükkel másokat sarkallnak arra, hogy szabályokat hozzanak. A wikipédia szabályainak kialakítását rendre a nem-szerkesztők (típusai: a cikkeket támadó vandál, a konszenzus nélkül dolgozó ogra, illetve a szabályokat feszegető troll) rendszabályozásának igénye kényszerítette ki.

A közösség bővülésével és a szerkesztői munka komplikáltabbá válásával szükség volt arra, hogy a közösség meghatározza saját működésének szabályait.

A formai-tartalmi szabályok elsődleges forrása az angol Wikipédia volt, amelynek sok irányelvét vette át a magyar is. Eleinte elég volt az is, hogy az angol Wikipédiából átvett irányelvet valaki néhány szóban összefoglalta, majd ha nem érkezett kifogás, akkor az irányelvet elfogadottnak tekintették. Később került csak sor a magyar Wikipédia első saját szabályainak kidolgozására. Ezek a legtöbbször egyszerű utasítások voltak: *Az angol Wikipédia hivatkozásait mindig a többi elé tedd!* Az enciklopédikus tartalmat érintő szabályok evolúciója a fokozatosságot követi. 2004-től kezdve napjainkig folyamatosan alakultak ki azon szabályok, amelyek egy szócikk kinézetét meghatározzák.

A szabályok másik jelentős csoportja a szerkesztés során követendő magatartásmintákat írja le. Míg egyes magatartásmintákat ajánl a közösség, addig másokat egyértelműen tilt. A szabályrendszer több nagy hullámban, általában egy-egy problémás szerkesztőhöz köthetően alakult ki. A vandálok elleni szabályok már egészen korán megszülettek, a mai napig szinte változtatás nélkül érvényesek.

A Wikipédia napjainkra szerintem kialakultnak mondható szerkesztőgárdája az elmondottak ellenére nem állandó. Őskövületnek hívják azon szerkesztőket, akik régóta vannak jelen a Wikipédiában. Az alapító atyák közül még jónéhányan aktívak, a legismertebb az lexikon cikkeinek kb 5%-át megíró Data Destroyer ("Adatromboló", hatalmas tudású antikvárium-

tulaj), OstváA (az MTV-híradó volt rendezője, Pannónia rajzfilmstúdió gazdája) illetve Hkoala (Ő egy fiatal iskola igazgatója). A szerkesztők meghatározóan nagyobb része 3 évnél nem régebben szerkeszti a cikkeket.

A szerkesztők társadalmi háttéréről nem lehet sokat tudni, mivel mindenki ügyel a személyes adatok biztonságára. A legnagyobb valószínűséggel azok hozzák nyilvánosságra adataikat, akik nem szándékoznak durva vitákba belemenni, a saját területükön pedig magabiztos tudás birtokában vannak. Mindössze sejthető az, hogy a szerkesztők közel 3/4-ed része férfi, legtöbbjük vagy diplomás, vagy pedig úton van a diploma felé. A sajátos szerkesztői közösségben a gyermekkorúak szavazata ugyanannyit ér, mint az idősebbeké az adminisztrátorok között a legfiatalabb 14, a legidősebb 65 éves.

A Wikipédia esetében, habár megfogalmazódik egyfajta mi-tudat (wikipédisták), nem az emberi kapcsolatok, viszonyok a meghatározóak. Az enciklopédia, mint szellemi termék a közös meghatározó elem, az általa képviselt érték (mint produktum) jelenti a közöst. A közös érdeklődés az, ami összeköti az egyéneket és nem a személyes kapcsolatok. Persze adott esetben a választott témák sugallnak bizonyos értékválasztásokat, illetve egy-egy csoporthoz való kapcsolódás is, de hiányzik a személyes kapcsolat, az egyének teljes személyiség felületével való érintkezés. Bár a résztvevők elmondása alapján kielégít egyfajta közösség tudatot, közösséghez való tartozás tudatát, de valójában a „tökéletes” cikk megírása a cél, az érték és nem maga a Wikipédia közösség, közösségként való építése. Ez utóbbi azért is lényeges momentum, hisz azt mondtam a valódi közösség lényeges eleme a személyes, (adott esetben fizikai) kapcsolat is. A Wikipédia „közösség” földrajzilag egyértelműen egy széles körű, tehát már ez is akadály, viszont a közös érdeklődés lehetőséget nyújtana arra, hogy valódi helyi közösségek jöjjenek létre, amelyre alkalmat adnának a wiki-találózók is. Ugyanakkor azt is említettem, hogy a valódi közösség 25 fő alatt működik, a fölött a bomlás jelei mutatkoznak, viszont a kis közösségek, azonos értékek, célok mentén összeszövetkezhetnek és centrum jelleggel nagy léptékben is működhetnek. Mindenesetre ezen folyamatok, jellemzők nem mutatkoznak a Wikipédia esetében.

Az is egyértelmű, hogy az IT-nek köszönhetően olyan tudás-tár épül folyamatosan széles körű részvétellel, ami önmagában is értéknek tekinthető és értékteremtő.

3.2. Teleházak

A teleházak korszerű információtechnológiával felszerelt közösségi hozzáférési pontok. Eredetileg kistéleplési jelenségként indult útjára, és küldetésének alapvető célja a vidéki esélyegyenlőség megteremtése volt. Magyarországon a teleházak terjedése elsősorban civil alapokon indult el és a hatékonyabb működés, működtetés és érdekképviselet érdekében 1995-ben megalakult a Magyar Teleház Szövetség (MTSZ), amely civil szervezetként 420 teleház taggal, budapesti székhellyel működik.

A magyarországi teleházak 81 %-a 5000 lélekszám alatti kistéleplésen működik, de 2000-nél kevesebb lélekszámú településeknek csupán mintegy 12%-ában. Megfigyelhető, hogy a települések méreteinek növekedésével nagyobb arányban működnek teleházak, ami a kistélepléseken a fenntarthatósághoz szükséges források illetve megfelelő humán erőforrás hiányával magyarázható.

A teleházak kvázi intézmények, mivel állandó szolgáltatás kínálatuk, állandó nyitva tartásuk, munkatársuk/munkatársaik vannak, de forrásaikat tekintve projektszerűen működnek. Szervezeti értelemben, jogilag nem léteznek, hanem a működtető-tulajdonos és befogadó szervezetek adják mögéjük a jogi személyiséget. Működtető az, aki a teleház mindennapi működtetését végzi: ez lehet civil szervezet, önkormányzat és vállalkozás egyaránt. Befogadó szervezet az, aki a teleház számára a helyiséget biztosítja: ez legtöbbször önkormányzat vagy valamilyen önkormányzati fenntartású intézmény: könyvtár, művelődési ház, iskola.

Bár a kormányzati szervek és az önkormányzatok segítették a teleházak létrehozását különféle pályázatokkal és informatikai eszközökkel, de hasonló jellegű, párhuzamos kezdeményezések (lásd pl.: eMagyarország pont program) és egy állandó normatíva hiánya miatt a működtetésük, fenntartásuk nem megoldott. Tipikus gondok:

- a működtetést felvállaló szervezetek létbizonytalansága, forráshiánya;
- az önálló jogi személyiség hiányából következő, a működtető-tulajdonos-befogadó szervezetek együttműködéséből adódó tisztázatlanságok;
- a foglalkoztatás bizonytalansága.

Ezen problémákból adódóan a teleházak tevékenysége hosszú távon nehezen tervezhető, és a szolgáltatásuk minőségében markáns különbségek tapasztalhatóak.

Ráadásul a teleház mozgalom az utóbbi időszakban gyökeres változáson ment és megy keresztül. Az információtechnológiai eszközök széleskörű elterjedésével a teleházak eredeti, IT eszközök elérését biztosító küldetése kiüresedett, új küldetés megfogalmazására lett szükség. A 2005-ös közgyűlésén az MTSZ közösségi információs szolgálatként fogalmazta meg a teleházat, melynek küldetése a digitális esélyegyenlőség megvalósítása, a digitális szakadék áthidalása vidék és nagyváros között; széles körű hozzáférés mindenki számára.

A helyi társadalom és teleházak sem nevezhetőek közösségeknek a választott értelemben (habár az előbbit előszeretettel hívják annak). Mégis miért éreztem úgy, hogy foglalkozzunk velük?

A teleházak értékes hálózatnak tekinthetők, amelyet egyelőre nem használ ki az állam, a helyi önkormányzatok pedig a forrás hiányuk miatt nem tudnak kellőképpen kihasználni. Ez a hálózat önmagában is értéket jelent, amely a helyi társadalom (tudatosan nem közösséget írtam) javára fordítható. A teleházak önmagukban is lehetnek közösség teremtők, és a helyi társadalmak (közösségek) fejlesztői.

A teleházak egyfajta technikai és bizonyos értelemben tudás-tárházat jelentenek. Olyan gócpontok, amelyek bizonyos szolgáltatásokkal kiegészülve vonzerőt képviselhetnek a helyi társadalom tagjaira. Olyan infrastruktúrával rendelkeznek, ami helyben befogad(hat), és lehetőségeivel támogat(hat) sokféle tevékenységet végző non-profit szervezetet és kezdeményezést. Helyben segít(het) más civil szervezetek, csoportok, egyének, vállalkozások, a helyi önkormányzat és önkormányzati intézmények működését, és ráépíthetők bizonyos közösségi szolgáltatások (pl.: távmunka, távoktatás, e-learnig, e-kereskedelem, távügyintézés, stb). Ráadásul úgy válhatnak új értékek hordozóivá, hogy közben átmentik a régi értékeket, mint például az összefogást, a helyi szokásokat, hagyományokat, tehát minden olyan dolgot, melyek a helyi társadalom identitásának meghatározói. Ha mindehhez egy olyan teleház „vezető” párosul, aki szintén vonzó, karizmatikus személyiség, akkor egyértelműen kialakul egy olyan emberi közeg/kör, amely rendszeresen jár a teleházba. Beindul egy közösség formálódása és fejlődése, amely megfelelő háttérrel, támogatást kapva csodákat teremthet egy kistelepülés életében.

A nehézségek és főként forrás hiány miatt, (szerintem) a teleházakról nem úgy gondolkodnak, mint valódi közösségteremtő emberi tér/közeg, hanem mint olyan információs technikai gócpont, amely alkalmas a helyi társadalom információval való ellátottságának javításában. Az információhoz való hozzáféréstől remélik azt, hogy majd tájékozottabbak, ezáltal tudatosabbak lesznek az ott élők. A közösségformálás, fejlesztés inkább esetlegességként van jelen, nem mint konkrét és főleg nem alap célként. Persze nem biztos, hogy ennél a szerepkörnél többet kellene ellátnia, vállalnia, hisz önmagában egy információs pont is indukálhat csoport és közösség képződést, főleg ha ennek megvannak az emberi tényezői az adott településen: karizmatikus, csoportvezetésre alkalmas egyéne(ek), civil társadalom magvai (egyesületek, szervezetek). De Magyarországon az emberek jelentős hányadának

autonómiája fejletlen, és a civil szervezetek is „gyerek cipőben” járnak. Ennek elemzése szintén nem ennek a dolgozatnak a célja.

3.3. VE-GA Szövetség

A VE-GA egy országos gyermek és ifjúsági szervezet, amely a Vega csillagról kapta a nevét. A VE-GA 1978-ban alakult meg Szentesen, politikailag és ideológiailag független szervezetként. Országos központja Dél-Kelet Magyarországon található, Szentes városában. Hat regionális központja van, hatvannégy csoporttal, melyekben jelenleg mintegy kétezer tevékenykednek. A felnőtt segítők száma 120 fő körül van, akik önkéntes segítőként látják el vállalt feladataikat.

A Szövetség legfontosabb alapelvei:

- Demokrácia, szolidaritás, hazafiasság és európaiság
- Ideológiai és politikai függetlenség
- A boldoguláshoz és a boldogsághoz fűződik a legalapvetőbb emberi jog.

Az elmúlt 30 év alatt a VE-GA sajátos vezetési, pedagógiai rendszert dolgozott ki a szervezet hatékony működése végett, melynek lényege:

- Az egyén boldogságához és boldogulásához vezető út az autonómia, az önrendelkezés, valamint a belső és külső harmónia megteremtésén illetve a személyiség kibontakozásán keresztül visz.
- A tevékenységeknek megfelelő pedagógiai és vezetési tervre kell épülniük, ez biztosítja a pedagógiai folyamat harmóniáját és, hogy az egyén minden képessége és kompetenciája fejlődjön.
- A tevékenységeknek lehetővé kell tennie minden résztvevő számára, hogy aktív alanya lehessen a saját élete alakításának, illetve a társadalmi életnek/közéletnek.
- A szervezet pedagógiája integratív nem-formális pedagógia.

A VE-GA is folyamatosan küzd a bomlási folyamatokkal, már csak azért is, mert a felnövekvő generációknál elérkezik a munkavállalás és családalapítás ideje, amikor egy időre elszakadnak a közösségtől. Természetesen az igények, szükségletek is változnak, így a VE-GA mérvadó emberi körének (vezetői körnek) folyamatosan nyomon kell ezt követnie és válaszokat adni, ennek megfelelően formálni a cél- és tevékenység-rendszert (családos tábor, találkozók, stb.), hogy a közösséghez vissza tudjanak kapcsolódni az időleg elszakadók. Persze azért akarnak vissza csatlakozni, mert olyan értékeket képvisel maga az egyes egyének (barátok) és a közösség (értékek, célok, programok), amiért megéri áldozatokat hozni (idő, anyagi).

A közösség szervezése, fejlesztése során tehát fontos a benne lévők, valamint az újonnan és a visszacsatlakozók igényeinek, problémáinak folyamatos nyomon követése, mert a közös élet és értékek csak ezek mentén tovább vihetők.

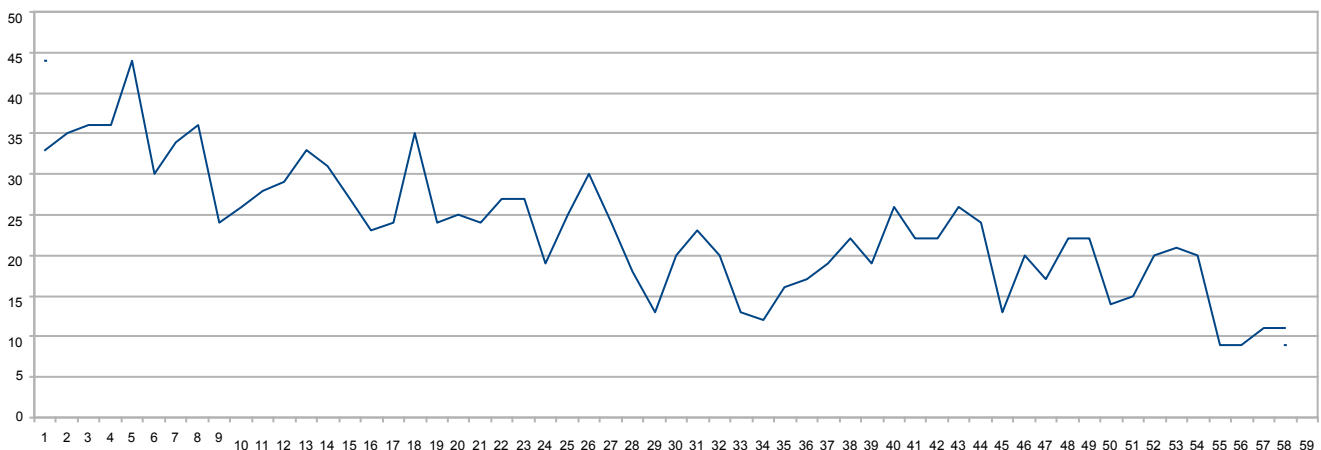
A VE-GA életének két fő IT/ kibertér felülete van: a honlapjai és a levelező listája.

A szervezetnek érdekes módon két honlapja is van. A hivatalos (www.ve-ga.hu) bemutatja a szervezetet, célkitűzéseit, értékeit és eseményeit, de inkább szól a hivatalos szerveknek a pályázatok miatt és a külső érdeklődőknek, akik valamilyen módon tudomást szereznek róla. A másik honlap (www.ve-ga.extra.hu) az egyik lelkes tag munkája, amely szintén egyrészt bemutatkozó felület, ugyanakkor sokkal inkább személyes, hisz e lelkes tag érdeklődése szerint szerkesztődik. Mindkét honlap nyitott a VE-GA tagok számára, tehát szerkeszthetik, írhatnak rá, de jellemző módon ez nem történik meg. Lehetne különféle okokat felsorolni, de alapvetően a motiváltság hiánya a legfőbb ok. Érdekes lenne megvizsgálni, hogy kik és milyen gyakran olvassák a két weblapot, de ez még nem történt meg. Az ez ügyben nyilatkozó végások szerint inkább külsősök, külső érdeklődők mélyednek el a honlap tanulmányozásába és kevéssé maguk a tagok.

A levelező lista már sokkal aktívabb reakciót vált, váltott ki a tagokból. A levelező lista megszületését azon igény váltotta ki, hogy közvetlenebb legyen az információáramlás, a kommunikáció és újra szövődjenek azon emberi kapcsolatok, amelyek vagy a földrajzi távolság vagy az élethelyzet változása miatt megszűntek vagy meglazultak. Ugyanakkor az is érdekes, hogy az archívum szerint 66 tagja van a listának, ami a 120 fős felnőtt segítői körnek csak a fele. Ennek oka az lehet, hogy a 30-40 éves korosztály egyes tagjai nem annyira „net-függők”, mint a fiatalabbak, és mert a közvetlen baráti kör egy tagja úgy is fenn van a levelező listán, így tőle személyesen tudnak informálódni a levlistán történekről. Persze erről nincs konkrét adat, felmérés.

Íme a levlistáról készített statisztika (Melléklet, 1. táblázat).

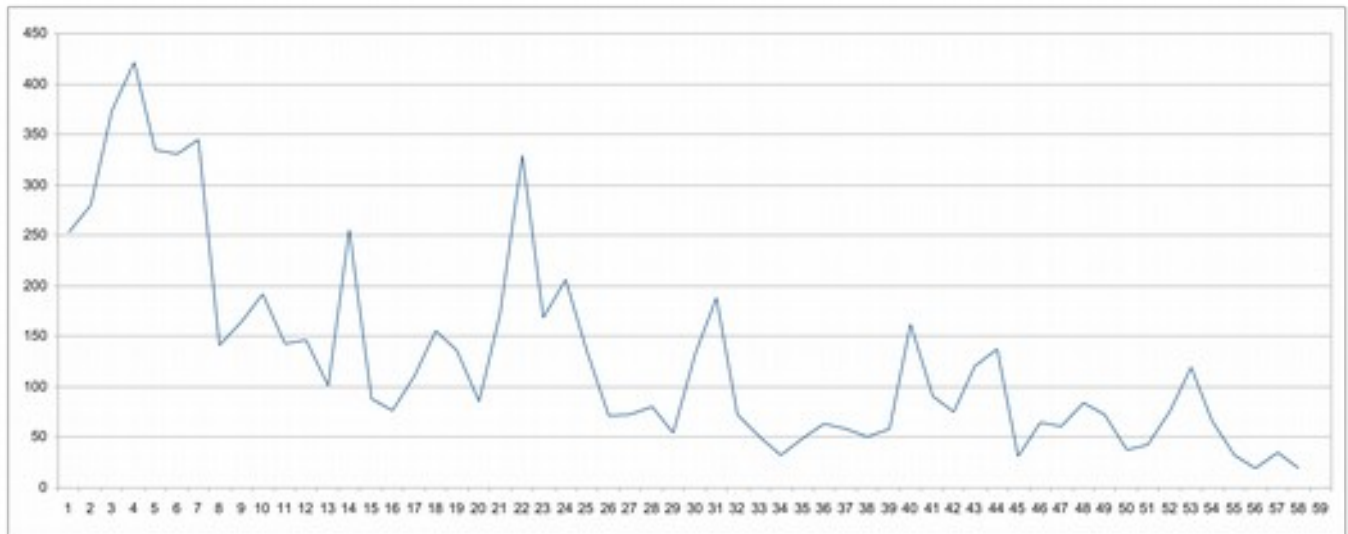
1. diagram: Az aktív tagok száma havi lebontásban, 2004. október-2009. július

(Forrás: VE-GA Szövetség levelező lista archívuma)

A diagramon jól látható, hogy a megalakulást követő első félév múlva az aktív tagok száma folyamatosan apad. A statisztika kissé torzít, mivel az e-mail címet váltók egyes hónapokban kétszer is megjelennek a statisztikában. Ebből az következik, hogy a vonal valójában kisebb kiugrásokkal tart lefelé. Eleinte 30 fölötti volt az aktív létszám, jelenleg 10-15 fő körüli. A wiki-szerkesztő barátom szerint a wikipédiás adminisztrátori levelezőlista tapasztalatai alapján, törvényszerű volt a lista apadása. Az olvasói kör természetesen jóval szélesebb, illetve egyes témák, programszervezések mentén kialakultak külön álló levelezői csoportok is. (1. diagram)

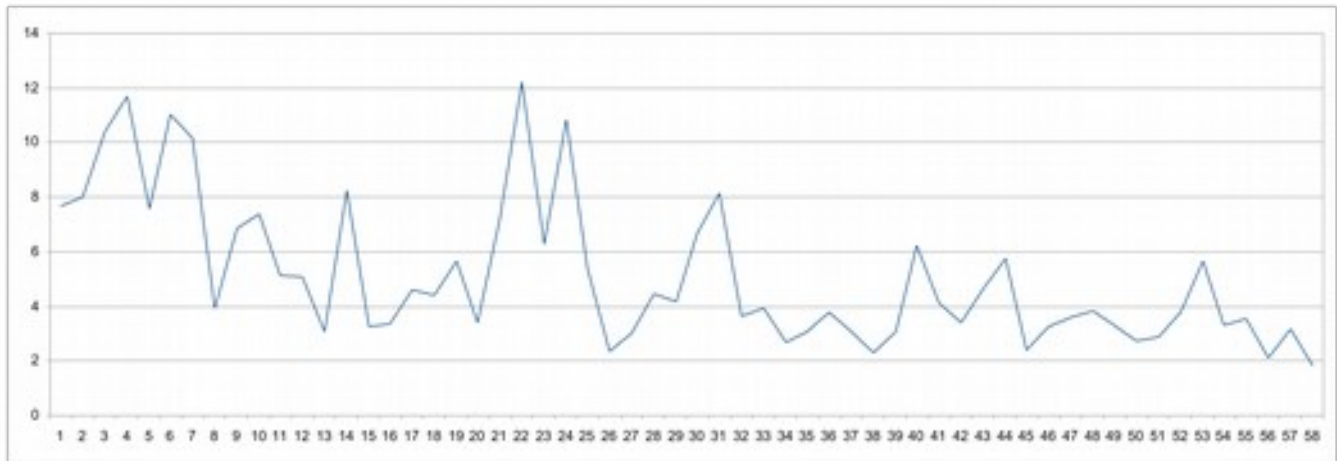
2. diagram: a megírt e-mail-ek száma havonta, 2004. október-2009. július

(Forrás: VE-GA Szövetség levelező lista archívuma)

A kezdeti időszakot nem célszerű vizsgálni, mert hatott az újdonság varázsa, folyamatos volt a levlistára való jelentkezés, így rengeteg levél íródott, és sok olyan új levélcím jelent meg, amelyet csak egyszer használtak. Megfigyelhető, hogy levélforgalom apad, főleg 2007 óta. Vannak kifejezetten „uborka szezonnak” nevezhető időszakok, főleg a vizsgaidőszak/ téli szünet (december-január-február) és a nyári szünet/vizsgaidőszak (május-június-július) hónapjai. Persze van néhány kiugró forgalmi adat (2006. július, 2008. január), ami két okra vezethető vissza: egyrészt a témák és azok változatosságát tekintve az első 3 év igen csak gazdag volt, másrészt a találkozók szervezése dobta, dobja meg a levélforgalmat. 2006 júliusában több igen érdekes téma futott, amiről többen is véleményt alkottak: párkapcsolatok, család és gyereknevelés; szemétkézeltés és környezetszennyezés; társadalmi szocializáció átalakulása; Mit dűdolsz ma? témamegjelöléssel kedvenc dalok kerültek fel a levlistára; programajánlók; valamint az őszi találkozó és családi tábor szervezéséhez kapcsolódó e-mail-ek. Jellemzően az első időszakban sok időt (e-mail-t) vett el a levlista szabályainak kialakítása, főként a megfelelő magatartás és nyelvezet (ne legyünk bántók és trágarak) témakörben. A felmerülő témagazdagság, pedig szerintem annak is köszönhető, hogy ezeken keresztül fogalmazódtak meg újra bizonyos, a szervezetre egyébként jellemző értékek, és azonosították be egymást a résztvevők érdeklődés és értékítélet szerint. 2008 januárjában már egyértelműen egy téma viszi el a „pálmát”: a VE-GA Szövetség 30. évfordulójának megünneplése. Ma már kevesebb olyan témát találunk a levlistán, ami megsokszorozítja a levélforgalmat, sőt a levlistáról egyes témák kapcsán blog-ok születtek (pl.: mama-baba blog) vagy átterelődött más, már létező blogokra (pl. természetvédelem témakörben). Ma már inkább a programszervezésekhez (vegás találkozók, táborok) kapcsolódó forgalom a jellemző, illetve a szervezet egészének működéséhez kapcsolódó információk (pl.: pályázatok, éves jelentés és beszámoló). Ezek esetében is létrejönnek olykor különálló, időszakosan, mondhatni projekt jelleggel működő levlisták, hogy ne terheljék a „nagylistát”. (2. diagram)

3. diagram: Az egy levelezőre eső e-mail-ek száma átlagosan, 2004. október-2009. július

(Forrás: VE-GA Szövetség levelező lista archívuma)

A levél/tag hányados már 2006 novemberében lesüllyedt a mai 3 levél/hónap értékre, de azóta ezt az értéket apróbb kiugrásokkal tartja. Így első látásra a levelezőlista "beállt", vagyis nagyon kiugró események már nem várhatóak. A levélszámot és az aktív szerkesztőszámot időről időre megdobja valami, egy-egy megvitatandó esemény, vagy csak a "BUÉK mindenkinek" jellegű üzenetek.

A levelezőlistán jelenlévőket is megkérdeztem, miért tartják hasznosnak a lista létét. Alapvetően négy tényező került megfogalmazásra:

- teret, felületet ad a közös kommunikációnak (mint régebben egy újság vagy egy hírlevél, csak ez interaktívabb), ezáltal élőbbé teszi a kapcsolatokat, katalizálja az együttműködéseket.
- olyan kapcsolat fenntartását teszi lehetővé, amelyeket a távolság és az idő hiánya miatt egyébként nem tudnának;
- tagok megoszthatják egymással a gondolataikat, érzéseiket, véleményüket az őket érdeklő témákban;
- praktikus csatornája a szervezésnek, rövidebb tartalmi kérdések egyeztetésére.

A személyes kapcsolatokra gyakorolt hatását tekintve a következőket fontos megjegyezni:

- Pozitív hatás, hogy felélénkülték a személyes kapcsolatok, és több kisebb közösség is megújult, szerveződött, amelyekből közös projektek is és munkakapcsolatok is születtek, születnek.
- Negatív hatás viszont az, hogy azt az illúziót keltheti, hogy ez elég is, elmarad(hat)nak a személyes találkozások, és a korlátozott kommunikációs csatorna a félreértések és megbántódások forrása is (lehet).

Habár lecsökkent a hivatalos levelező lista forgalma, a szervezet életének szervezésében betöltött szerepe, súlya nem változott: felélénkítette a személyes csoportokat és újjá szervezte a VE-GA több kis közösségét és lehetővé tette, hogy maga a szervezet is tovább lépjen a közösségfejlődés szintjein.

4. Összegzés

Az IT lehetővé teszi a közösségek létrejöttét és fejlődését. A klasszikus vagy valódi közösségként definiált fogalom értelmében a Wikipédia nem tekinthető közösségnek, habár azzá válhat. Az egyes teleházak gerjesztői, alapjai lehetnek valódi közösségek születésének. A VE-GA Szövetség, mint valós közösség, kis közösségek láncolata pedig belakta a kibertér - mint sajátos társadalmi tér - egy részét.

Az érintkezés egy valódi (klasszikus) közösségben a teljes személyiséggel és a teljes kommunikációs „felülettel” történik - erre van igényünk, illetve egy működő kisközösségben

ez a „szokás” - a szokás fogalom teljes egészében, aminek része a folyamat és tartalma öntudatlansága is. Ha a kommunikáció huzamos ideig „csak” „netes”, akkor is hozzáteszi az egyén a magából a másét - öntudatlanul -, de ez már tévutakra viszi, és ezzel a kapcsolatot, a közösséget is. Még a magukat írásban legjobban kifejezők is így tesznek, ezt nem lehet kivédeni. Az internet pedig köztudottan kommunikációs hanyagságra készítet, ami ront ezen a helyzeten is.

Mindezekből következően az a véleményem, hogy egy jó és kellő gyakoriságú személyes érintkezés-rendszer (konkrétan és a mindennapokban is élő kisközösséget) kiegészítő jelleggel segít fejlődni e netezés. Ez azonban nem csak, hogy nem pótolhatja a rendszeres és tartalmas személyes, közösségi kommunikációt, de ha nem ennek az alapjain nyugszik, akkor le is rombolja.

Források:

Báthory Zoltán – Falus Iván (főszerk.): Pedagógiai Lexikon II. köt., Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1997.

Fabulya Edit (szerk.): Átfogó teleházas kutatás 2006. Készült az Alternatíva Egyesület a Magyar Teleház Szövetség közreműködésével és az NCA támogatásával., 2006.

Juhász J.- Szőke J.- O.Nagy G. – Konlovsky M. (szerk.): Magyar értelmező kéziszótár, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.

Kalocsai Dezső: Egyén és közösség fejlődésének néhány társadalmi feltételéről. In: Társadalomtudományi Közlemények 1981. 11. évf. 2. sz. 209–221 p.

Korom Pál: A VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség kiinduló pontjai a tudatos közösségfejlesztéshez. Szentés, 1989., kézirat

Varga A. Tamás - Vercseg Ilona (szerk.): Közösségfejlesztés, Budapest, 1998.

(http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/Azadatt.nsf/0/ec68caea967c3c04c125679f005b84b7?OpenDocument)

Internetforrások:

www.wikipedia.org

<http://stats.wikimedia.org/HU/TablesWikipediaHU.htm>

www.telehazak.hu

www.ve-ga.hu

www.ve-ga.extra.hu

http://gisfigyelo.geocentrum.hu/informatika/kisokos_informacio_technologia.html(Forrás:Márkus Béla: Menedzsment és adatpolitika)

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=182#v0>

Mellékletek:

1. táblázat: A VE-GA Szövetség levelező listájának statisztikai adatai

Hónap	Levélszám	Aktív tagok	Levél/tag
2004-10-01	253	33	7,666666667
2004-11-01	280	35	8
2004-12-01	374	36	10,38888889
2005-01-01	421	36	11,69444444
2005-02-01	334	44	7,590909091
2005-03-01	331	30	11,03333333
2005-04-01	345	34	10,14705882
2005-05-01	141	36	3,916666667
2005-06-01	165	24	6,875
2005-07-01	192	26	7,384615385
2005-08-01	143	28	5,107142857
2005-09-01	147	29	5,068965517
2005-10-01	101	33	3,060606061
2005-11-01	255	31	8,225806452
2005-12-01	88	27	3,259259259
2006-01-01	77	23	3,347826087
2006-02-01	111	24	4,625
2006-03-01	155	35	4,428571429
2006-04-01	136	24	5,666666667
2006-05-01	85	25	3,4
2006-06-01	173	24	7,208333333
2006-07-01	330	27	12,22222222
2006-08-01	169	27	6,259259259
2006-09-01	206	19	10,84210526
2006-10-01	136	25	5,44
2006-11-01	71	30	2,366666667
2006-12-01	72	24	3
2007-01-01	80	18	4,444444444
2007-02-01	54	13	4,153846154
2007-03-01	133	20	6,65
2007-04-01	188	23	8,173913043
2007-05-01	73	20	3,65
2007-06-01	51	13	3,923076923
2007-07-01	32	12	2,666666667
2007-08-01	49	16	3,0625
2007-09-01	64	17	3,764705882
2007-10-01	58	19	3,052631579
2007-11-01	51	22	2,318181818
2007-12-01	58	19	3,052631579
2008-01-01	162	26	6,230769231
2008-02-01	91	22	4,136363636
2008-03-01	75	22	3,409090909
2008-04-01	121	26	4,653846154
2008-05-01	138	24	5,75
2008-06-01	31	13	2,384615385

2008-07-01	65	20	3,25
2008-08-01	61	17	3,588235294
2008-09-01	84	22	3,818181818
2008-10-01	73	22	3,318181818
2008-11-01	38	14	2,714285714
2008-12-01	43	15	2,866666667
2009-01-01	76	20	3,8
2009-02-01	119	21	5,666666667
2009-03-01	66	20	3,3
2009-04-01	32	9	3,555555556
2009-05-01	19	9	2,111111111
2009-06-01	35	11	3,181818182
2009-07-01	20	11	1,818181818
2009-08-01			

(Forrás: VE-GA Szövetség levelező lista archívuma)